

Handläggare
Linnéa Lundbäck
Telefon: 08-50810063**Till**
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2025-04-24

Remiss av Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS
2024/1378

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av Stockholms stads program för barns rätt till kultur, för yttrande till kommunstyrelsen.

Programmet ska utgöra Stockholms stads styrdokument för barns rätt till kultur från och med 2025. Programmet ska ge stadens verksamheter en gemensam förståelse för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden. Stadens arbete syftar till att alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar, ska ha goda möjligheter att upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck. Programmet riktar sig till alla barn men genomsyras av en medvetenhet om att staden behöver bli bättre på att inkludera underrepresenterade grupper. I programmet finns tre mål som ska konkretisera stadens ambition för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden samt i stadsmiljön.

Förvaltningen anser att programmet är innehållsrikt med tydliggöranden som underlättar förståelsen av centrala begrepp i programmet, framgångsfaktorer och ansvarsområden. Vidare anser förvaltningen att målområdena både är realistiska och väl valda. För att staden ska kunna gynna kulturskapande lek och spontana uttryck i parker, grönområden och på torg behöver sådana ytor både värnas och utvecklas. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att ytor för offentliga miljöer prioriteras i stadsutvecklingen.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss av Stockholms stads program för barns rätt till kultur, för yttrande till kommunstyrelsen senast den 29 april 2025.

Övriga remissinstanser inom staden är flertalet facknämnder, som till exempel förskolenämnden, idrottsnämnden, socialnämnden och stadsbyggnadsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholms Stadshus AB och stadens tre bostadsbolag. Remissinstanser utanför stadens organisation är bland annat flera studieförbund samt organisationer med koppling till olika former av kultur, däribland Folkets hus och parker, Cirkuscentrum, Konstnärscentrum och Teatercentrum.

Bakgrunden till att programmet nu tagits fram är att kulturnämnden i kommunfullmäktiges budget för 2024 gavs i uppdrag att ta fram ett stadsövergripande program om barns rätt till kultur och vad det innebär utifrån de tre perspektiven: kultur för barn, kultur med barn och kultur av barn.

Ärendet

Kulturförvaltningen har lett och ansvarat för framtagandet av *Stockholms stads program för barns rätt till kultur* i samarbete med stadens barnombudsman och i nära dialog med förskoleförvaltningen, idrottsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna samt Kulturhuset Stadsteatern. Intervjuer har genomförts med referenspersoner från Stockholms kulturliv samt med medarbetare inom staden kring digitala kulturvanor och utbud. Socialförvaltningen samt två av stadens bostadsbolag har kommit med inspel till programmet. En viktig del i arbetet har även varit att genomföra en barnkonsekvensanalys (bilaga 2) som underlag för framtagandet av programmet.

Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Programmet ska utgöra Stockholms stads styrdokument för barns rätt till kultur från och med 2025. Programmet ska ersätta det tidigare programmet för barn- och ungdomskultur, *Kultur i ögonhöjd*. En utgångspunkt för programmet är FN:s barnkonvention som är svensk lag sedan 2020.

Stockholms stads program för barns rätt till kultur ska ge stadens verksamheter en gemensam förståelse för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden. Stadens arbete med barns rätt till kultur syftar till att alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar, ska ha goda möjligheter att upptäcka, uppleva och

skapa många olika sorters kulturuttryck. Programmet riktar sig till alla barn men genomsyras av en medvetenhet om att Stockholms stad behöver bli bättre på att inkludera underrepresenterade grupper. Pojkar i alla åldrar, äldre barn och ungdomar, barn och ungdomar med funktionsnedsättning samt barn och ungdomar som växer upp i hushåll med låga inkomster är exempel på grupper som staden särskilt behöver uppmärksamma. I programmet finns tre mål som ska konkretisera stadens ambition för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden samt i stadsmiljön. Till varje mål finns åtaganden som ska förtydliga hur målet ska uppnås samt vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga.

Mål 1. Alla barn och ungdomar upplever och skapar en mångfald av kulturuttryck i förskolan och skolan.

Efter avslutad skolgång ska alla unga stockholmare ha med sig en rik palett av olika konstnärliga uttrycksformer, både i form av upplevelser och olika estetiska uttryck för att själv kunna uttrycka sig.

Ansvariga nämnder och bolagsstyrelser:

Förskolenämnden och utbildningsnämnden (huvudansvariga), kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Kulturhuset Stadsteatern AB.

Åtagande 1.1. Förskolor och skolor säkerställer att barn och elever får möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i möte med professionella kulturaktörer under varje skolår.

Genom samarbete med professionella kulturaktörer tillförs ytterligare värden till förskolans och skolans ordinarie arbete med kulturupplevelser och eget skapande. Barns och ungdomars möten med det professionella kulturlivet kan förmedla nya upplevelser och sinnesintryck som väcker känslor, tankar och nya frågeställningar. Alla förskolor och skolor ska säkerställa att barn får möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande, bland annat genom samarbete med professionella kulturaktörer.

Åtagande 1.2. Stadens egna kulturverksamheter är attraktiva och självklara besöksmål för förskolor och skolor i staden.

Staden har ett brett utbud av egna verksamheter med kulturhus, museer, bibliotek och konsthall. Alla barn som växer upp i Stockholm ska under sin skoltid få möjlighet att besöka Kulturhuset Stadsteatern, Liljevalchs konsthall, Medeltidsmuseet och Stadsmuseet.

Mål 2. Alla barn och ungdomar tar del av kulturupplevelser och utövar eget skapande på sin fritid.

Stadens egna verksamheter ska samverka för att erbjuda barn och ungdomar ett brett utbud av kulturupplevelser och eget skapande.

Ansvariga nämnder och bolagsstyrelser:

Kulturnämnden (huvudansvarig), förskolenämnden, idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, Kulturhuset Stadsteatern AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder.

Åtagande 2.1. Stadens fritidsverksamheter erbjuder en mångfald av kulturaktiviteter som en integrerad del av verksamheten.

Parklekar, fritidsgårdar och öppna förskolor ska ha återkommande kulturaktiviteter som till exempel teaterföreläsningar, högläsning och eget skapande. Fritidshem och fritidsklubbar ska samarbeta med stadsdelsförvaltning, bibliotek, Kulturskolan och föreningsliv för att bidra till att fler barn och unga får en meningsfull fritid där det egna skapandet står i centrum.

Åtagande 2.2. Kulturskolan Stockholm och Stockholms stadsbibliotek når underrepresenterade grupper i högre utsträckning.

En gemensam utmaning för dessa verksamheter är att nå underrepresenterade grupper. Kulturskolan når pojkar liksom barn och ungdomar i områden med sämre socioekonomiska förhållanden i lägre grad. Biblioteket har utmaningar i att nå de äldre tonåringarna. Verksamheterna ska arbeta proaktivt för att nå ut jämlikt över staden med ett relevant och efterfrågat utbud. Verksamheterna ska fortsätta att utveckla arbetet med delaktighet och inflytande genom att utveckla verksamheten tillsammans med barn och ungdomar.

Mål 3. Alla barn och ungdomar har möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i sin stadsmiljö.

Barns rätt till kultur ska vara en central del när Stockholm utvecklas och växer. Barn ska självständigt kunna ta sig till en kulturplats, såsom ett bibliotek eller en kulturskola, samt ha möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i stadens offentliga miljöer.

Ansvariga nämnder och bolagsstyrelser:

Stadsbyggnadsnämnden (huvudansvarig), exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Kulturhuset Stadsteatern AB och SISAB.

Åtagande 3.1. Stadsutvecklingen säkerställer att det finns platser i alla delar av staden där barn kan uppleva kultur och utöva eget skapande.

Platser för barns och ungdomars kultur ska planeras in när befintliga områden förnyas och nya stadsdelar byggs, vid byggande av skolor, vid utformning av skollokaler och skolgårdar samt vid utformning av andra nödvändiga funktioner i stadsmiljön. Alla berörda

nämnder och bolagsstyrelser ska främja barns rätt till kultur i beslut, planering och resursfördelning. Berörda förvaltningar och bolag ska samverka för att skapa ändamålsenliga lokaler och utrustning där barn och ungdomar kan uppleva kultur och eget skapande.

Atagande 3.2. Stadens offentliga miljöer är tillgängliga arenor för kultur för, med och av barn och ungdomar.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska tillgängliggöra torg, parker och andra offentliga platser för barns och ungdomars eget skapande. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska samverka med varandra och med andra aktörer för att aktivera befintliga offentliga platser med kultur för, med och av barn och ungdomar. Barns och ungdomars rätt till kultur ska också spela en viktig roll i arbetet med platssamverkan.

Framgångsfaktorer

I programmet identifieras tre framgångsfaktorer för barns rätt till kultur. De samspelar med varandra och ska genomsyra arbetet i stadens nämnder och bolagsstyrelser på samtliga beslutsnivåer. Nedan sammanfattas de tre framgångsfaktorerna.

1. Samverkan

Alla barns rätt till kultur förutsätter samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag samt med det fria kulturlivet, andra kulturverksamheter, civilsamhället, folkbildningen, fristående förskolor och skolor, universitet, högskolor, myndigheter och näringsliv. Samverkan ska utgå från barns och ungdomars olika intressen, behov och förutsättningar. Samverkan ska även utgå från barnets bästa i centrum och vägledas av de tre perspektiven om kultur för, med och av barn. Med en stärkt samverkan kan staden göra gemensamma satsningar lokalt och centralt för att inkludera underrepresenterade grupper i större utsträckning.

2. Delaktighet och inflytande

Alla barns rätt till kultur förutsätter att stadens verksamheter gör barn och ungdomar delaktiga och ger dem inflytande i stadens processer och beslut. Stadens verksamheter ska efterfråga barns och ungdomars åsikter, ge barn och ungdomar förutsättningar att komma till tals och kunna påverka och bidra till kulturutbudet. Det ska finnas väletablerade former för dialog med barn och ungdomar för att ta tillvara och analysera barns och ungdomars behov. Arbetet kräver kunskapshöjande insatser för medarbetare, chefer och beslutsfattare samt en stärkt samverkan inom befintliga strukturer. Inte minst krävs kunskap om hur barn och ungdomar vill vara delaktiga samt en organisation i staden som har förmåga att inkludera barns och ungdomars röster i processer och beslut.

3. Tillgängliggörande

Alla barns rätt till kultur förutsätter att kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande är tillgängliga för alla barn oavsett kön, ålder, funktionsförmåga och bakgrund. En jämlik tillgång till kultur i alla dess former och uttryck kräver att barns och ungdomars skilda förutsättningar uppmärksammas och synliggörs. Arbetet ska både handla om att introducera barn för sådant de inte känner till och om att stötta det som barn själva utforskar och skapar. Stadens verksamheter ska verka för kunskapsutveckling hos vuxna som kan lotsa barn och ungdomar som vill utveckla sitt eget skapande. Staden behöver även tillgängliggöra och sprida kännedom om sitt samlade kulturutbud. Vårdnadshavare är viktiga mottagare av kommunikation som skapar kännedom och intresse för det utbud som stadens olika verksamheter erbjuder.

Ansvar och genomförande

Arbetet med att skapa goda möjligheter för alla barn och ungdomar i Stockholms stad att upptäcka, uppleva och skapa kultur spänner över flera sektorer. Varje nämnd och bolagsstyrelse ska arbeta med frågan utifrån sina respektive ansvarsområden. Det är särskilt angeläget att samverka kring gemensamma insatser i områden med sämre socioekonomiska förhållanden samt för att nå underrepresenterade grupper.

Programmet ska implementeras av stadens berörda nämnder och bolagsstyrelser genom att dessa tar fram verksamhetsanpassade mål, aktiviteter och arbetssätt för att nå programmets mål. Uppföljning av arbetet ska ske löpande inom ramen för stadens ordinarie system för styrning och uppföljning. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska i sin ordinarie verksamhetsplanering precisera vilka aktiviteter de behöver genomföra utifrån programmets mål för att nå stadens mål, samt hur de ska samverka inom staden samt med andra aktörer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd förskoleavdelningen, socialtjänstavdelningen och avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar det föreslagna programmet för barns rätt till kultur.

Förvaltningen anser att programmet är innehållsrikt med tydliggöranden som underlättar förståelsen av centrala begrepp i programmet, framgångsfaktorer och ansvarsområden. Vidare anser förvaltningen att målområdena både är realistiska och väl valda

genom ett tydligt fokus på kultur inom förskola och skola, fritidsverksamheter och stadsmiljö.

Förvaltningen ser även positivt på att barnrättsperspektivet lyfts fram genom hela programmet, samt att förskolan och skolan pekas ut som viktiga verksamheter i arbetet med det kompensatoriska uppdraget i syfte att alla barn ska ges möjlighet att ta del av kultur oavsett förutsättningar.

För att staden ska kunna gynna kulturskapande lek och spontana uttryck i parker, grönområden och på torg behöver sådana ytor både värnas och utvecklas. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att ytor för offentliga miljöer prioriteras i stadsutvecklingen. Därtill anser förvaltningen att det är angeläget att stadens dokument *Integrerad barnkonsekvensanalys och dialog* tillämpas i stadsutvecklingsprocessen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stockholms stads program för barns rätt till kultur.
2. Barnkonsekvensanalys till arbetet med Stockholms stads program för barns rätt till kultur.
3. Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande – Stockholms stads program för barns rätt till kultur.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-04-09
Maria Härenstam, Avdelningschef	2025-04-09